

T.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

1015 Budapest, Donáti u. 35-45., postacím: 1535 Budapest, Pf. 773
 Telefon: 06-1-488-31-00, fax: 06-1-212-1170, e-mail: tajekoztatas@mkab.hu

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/291-4/2018

Rendes bírósági ügyszámok:

- 1) Szombathelyi Törvényszék 6.B.200/2011/237 számú ítélete (elsőfok)
- 2) Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú ítélete (másodfok)
- 3) KÚRIA Bfv.I.1257/2017/6

Ügyszám:

IV/291-5/2018

Érkezett:

2018 MÁJ 04.

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

0 db

Jm

Tárgy: alkotmányjogi panasz az Abtv.26.§ (1) bekezdése és az Abtv.27.§-a alapján - HIÁNPÓTLÁS

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Adott korábban mellékelt ügyvédi meghatalmazással igazolt védőjeként az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdése alapján, és egyben hivatkozással a T. Alkotmánybíróság 2018.03.21-én kelt, általam, jogi képviselőként 2018.04.04-én kézhez vett hiánypótlási felhívására az alábbi

**hiánypótlott (az eredetivel egységes szerkezetbe foglalt)
alkotmányjogi panaszt**

terjesztem elő:

Az eredeti alkotmányjogi panasz kiegészítéseit (alkotmányjogi szempontú indokolást) **zöld háttérrel kiemelten** adom elő.

- 1) Az Abtv. 26.§ (1) bekezdése alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy *állapítsa meg a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 341.§ (1) bekezdésének és a Be. 369.§ (1) bekezdésének* alaptörvény-ellenességét, és azokat (Be. 341.§ (1) bekezdését és a Be. 369.§ (1) bekezdését) az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- 2) Az Abtv. 27. §-a alapján kérem továbbá a T. Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy a **Kúria Bfv.I.1257/2017/6** számú végzése az ügyfelem, mint indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és azt (a Kúria Bfv.I.1257/2017/6 számú végzését) az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Elsőfokú ítélet: Szombathelyi Törvényszék 6.B.200/2011/237 számú ítélete

Másodfokú ítélet: Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú ítélete

Másodfellebbezést elutasító végzés: Bf.99/2012/56 számú végzés

Felülvizsgálati végzés: KÚRIA Bfv.I.1257/2017/6

A Szombathelyi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 2012. július 20-án kihirdetett, 6.B.200/2011/237 számú ítéletével ügyfelemet, az elkövetéskor hatályos, a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) alkalmazásával

- 1) 1 rb. emberölés büntetében (Btk. 166. § (1) bekezdés (2) bekezdés a) és b) pontja),
- 2) 1 rb. rablás büntetében (Btk. 321. § (1) bekezdés (5) bekezdés a) pontja),
- 3) 6 rb. - egy esetben társtettesként, egy esetben bűnszolgálatként elkövetett – rablás büntetében (Btk. 321. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pontja),
- 4) 1 rb. társtettesként elkövetett rablás büntetében (Btk. 321. § (1) bekezdés (3) bekezdés c) pontja),
- 5) 1 rb. rablás büntetének kísérletében (Btk. 321. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pontja),
- 6) 1 rb. visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel büntetében (Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pontja),
- 7) 1 rb. társtettesként elkövetett egyedi azonosító jel megsemmisítése büntetében (Btk. 277/A. § (1) bekezdés a) pont (2) bekezdés b) pontja),
- 8) 6 rb. - egy esetben társtettesként elkövetett - visszaélés okirattal vétségében (Btk. 277. § (1) bekezdés),
- 9) 2 rb. testi sértés büntetében (Btk. 170. § (1) bekezdés (2) bekezdés),
- 10) 1 rb. társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében (Btk. 175. § (1) bekezdés),
- 11) 2 rb. felbujtóként elkövetett rongálás vétségében (Btk. 324. § (1) bekezdés (2) bekezdés a) pontja),
- 12) 1 rb. felbujtóként elkövetett rongálás vétségében (Btk. 324. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pontja)

bűnösnek találta, és e bűncselekmények miatt öt halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt főbüntetésként **életfogytig tartó fegyházbüntetésre**, mellékbüntetésül **10 (tíz) év** közügyektől eltiltásra ítélte.

Ügyfelem vonatkozásában a fenti ítélet ellen az Ügyészség három nap várakozási idő lejártát követően nem jelentett be fellebbezést, mivel azonban ügyfelem és akkori védője az elsőfokú ítéletet megfellebbezte, az elsőfokú ítélet nem vált jogerőssé. Az ennek nyomán indult másodfokú eljárást a Győri Ítéltábla folytatta le, amely a Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.184/2011/21 számú (a Győri Ítéltáblára 2012.11.13-án érkezett) indítványának helyt adva, Bf.99/2012/55 számú (2013.10.02-án kihirdetett) ítéletével az elsőfokú ítéletet ügyfelem vonatkozásában érdemben annyiban változtatta meg, hogy ügyfelemet nem egy rendbeli, hanem folytatólagosan elkövetett lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés büntetében (Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pontja) marasztalta el.

A másodfokú ítélettel szemben a kihirdetést követően az erre vonatkozó jogorvoslati kioktatás elmaradása ellenére a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontja alapján elsődlegesen ügyfelem

felmentése, míg másodlagosan az ügyfelemre kiszabott büntetés enyhítése végett másodfellebbezést terjesztettem elő, arra tekintettel, hogy a büntetőjog szabályainak megsértésével a másodfokú bíróság olyan cselekmény miatt állapította meg ügyfelem bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Az ítélethirdetés napján bejelentett másodfellebbezésem indokait a 2013.10.10. napján kelt iratomban adtam elő részletesen az alábbiak szerint:

A Vas Megyei Főügyészség a Szombathelyen, 2011. május 27. napján kelt vádiratában mindössze a vádirat 1. pontja szerinti rablás során [REDACTED] mint fegyvertartási engedéllyel rendelkező tulajdonostól jogellenesen (engedély nélkül) megszerzett L028272 gyártási számú, PA-63 típusú lőfegyver és a hozzá tartozó 6 db Makarov lőszer vonatkozásában emelt vádat a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 263/A. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés miatt ügyfelem ellen.

*Ezzel szemben a vádirat 3. pontja szerinti emberölés elkövetéséhez nagy valószínűséggel használt, orosz (szovjet) gyártmányú Makarov típusú pisztoly vagy Stecskin (APSZ-9) géppisztoly, illetve a sértett életét kioltó (a sértett testéből kioperált) 9x18 mm (Makarov) kaliberjelű, magyar gyártmányú lőszer megszerzése tekintetében vádemelésre **nem** került sor. A vádemelés elmaradása nem lehet a véletlen műve, avagy figyelmetlenség eredménye, hiszen a vádirat pusztán annak megállapítására szorítkozik, hogy I.r. vádlott „ismeretlen módon megszerzett egy emberélet kioltására alkalmas fegyvert”. Ez annyit jelent, hogy a vádirat az engedély nélküli megszerzést, mint büntethetőségi előfeltételt képező tényállási elemet idevágó bizonyítékok hiányában **nem** tartalmazza, azaz a Szombathelyi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság a Be. 2.§ (3) bekezdésébe ütköző módon, jogellenesen járt volna el akkor, ha – a vádiraton túlterjeszkedve – a 3. vádpont szerinti emberöléshez használt lőfegyver és lőszer vonatkozásában is bűnösnek mondja ki ügyfelemet a Btk. 263/A. § (1) bekezdése szerinti lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés miatt.*

Mivel a vádat elsőfokon képviselő Vas Megyei Főügyészség a Szombathelyi Törvényszék 6.B.200/2011/237 számú, ügyfelem bűnösségét csak a vádirat 1. pontja szerinti rablás során megszerzett lőfegyver és lőszer vonatkozásában, 1 rendbeli lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés miatt kimondó elsőfokú ítéletével szemben nem fellebbezett, úgy kell tekinteni, hogy az ügyész az elsőfokú ítéletet tudomásul vette, és annak tartalmával maradéktalanul egyetértett. Ebből fakadóan a Győri Fellebbviteli Főügyészség azon indítványa, melyben a vádirat tárgyát nem képező cselekményben is kérte ügyfelem bűnösségének megállapítását, joghatás kiváltására nyilvánvalóan alkalmatlan, vagyis e hatálytalan fellebbviteli főügyészségi indítvány alapján ügyfelem elítélésének nincs helye.

*Az, hogy a Győri Ítéltábla a vádiratban szereplő lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélést megvalósító 1 rendbeli cselekményt folytatódó egységbe vont egy - a vád tárgyát **nem** képező - cselekménnyel, egyértelműen jogellenes, hiszen ilyen módon a Győri Ítéltábla nem a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésének jogát gyakorolta, hanem a vádiraton túlterjeszkedve, olyan cselekmény miatt ítélte el ügyfelemet, melyben az ügyész ügyfelem büntetőjogi felelősségre vonását nem kérte, és amelyről vádindítvány hiányában az elsőfokú bíróság sem rendelkezett.*

A másodfokú ítélet elleni fellebbezésem az ítéltábla az ítélethirdetés napjára keltezett, és általam 2013.10.16. napján kézhez vett Bf.99/2012/56 számú végzésében elutasította azzal a tájékoztatással, hogy az elutasító végzés ellen fellebbezésnek helye nincs. Az elutasítás oka volt,

hogy a Győri Ítéltábla álláspontja szerint a másodfellebbezést arra nem jogosult személy terjesztette elő és ezért a Be. 345.§-a szerint alkalmazandó Be. 341. § (1) bekezdése értelmében a törvényben kizárt fellebbezést el kell utasítani.

A Győri Ítéltábla másodfokú ítéletével szemben 2017. július 12. napján felülvizsgálati indítványt terjesztettem elő.

Felülvizsgálati indítványomban kértem a Kúriát, hogy

- a Be. 428. § (2) bekezdés értelmében a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.99/2012/55 számú jogerős ítéletét a Szombathelyi Törvényszék 6.B.200/2011/237 számú elsőfokú ítéletére kiterjedően helyezze hatályon kívül és az elsőfokú eljárástól kezdődően rendelje el új eljárás lefolytatását, valamint
- az új eljárás lefolytatására a Be. 17. § (1) bekezdése szerint illetékes bíróságként a Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja szerint hatáskörrel rendelkező Fővárosi Törvényszéket jelölje ki.

Felülvizsgálati kérelmemben az alábbiakat adtam elő:

Az alapul fekvő ügy elsőfokú tárgyalása és az elsőfokú ítélet meghozatala során [REDACTED] tanácsvezető bíró járt el, aki a nyomozási bíró határozatai ellen benyújtott jogorvoslati eljárások során ugyancsak eljár, és az alábbi másodfokú határozatok meghozatalában vett részt:

Eljáró bíróság	Ügyszám	Kelte	Tárgy	Nyomozati iratok oldalszám
Vas Megyei Bíróság	Bnyf.14/2010/2	2010.01.21.	Zár alá vétel	2656
Vas Megyei Bíróság	Bnyf.34/2011/2	2011.03.19.	Előzetes letartóztatás	2630
Vas Megyei Bíróság	Bnyf.79/2010/2	2010.04.21.	Előzetes letartóztatás	2580
Vas Megyei Bíróság	Bnyf.17/2010/2	2010.01.20.	Előzetes letartóztatás	2567
Vas Megyei Bíróság	Bnyf.146/2009/2	2009.12.10	Előzetes letartóztatás	2545

A Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.379/2013/16 számú ítélete ellen indult alkotmányjogi panasz ügyében 21/2016 számon hozott határozatával az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelményként megállapította, hogy a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el.

A fentiekből következik, hogy [REDACTED] bíró az elsőfokú büntetőper, valamint az elsőfokú ítélet meghozatala során annak ellenére járt el, hogy a nyomozási bíró határozatával szembeni jogorvoslati eljárásokban való részvétele miatt a büntetőperben és ezen belül az elsőfokú ítélet meghozatalakor nem járhatott volna el, vagyis a büntetőperben, illetve az ítélethozatalban a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja értelmében felülvizsgálati okot képez az, ha a Be. 373. § (1) bekezdés II/b pontja szerint az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt. Ez esetben a Be. 428. § (2) bekezdés értelmében a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot új eljárás lefolytatásának elrendelése mellett hatályon kívül kell helyezni.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1201/2017 számú (a Kúriára 2017.08.24-én érkezett) beadványában a felülvizsgálati indítvány elutasítását kérte azon az alapon, hogy a 2017. évi XXIX. törvény 606/B § (1) bekezdés a) pontja szerint az előzetes letartóztatás tárgyában a törvényszék másodfokú

tanácsának tagjaként eljáró bíró a folyamatban lévő eljárásokban és a jogerős ítélettel elbírált ügyek tekintetében a 2016. november 30. után indult büntetőeljárások esetében minősül kizártnak. Mivel ügyfelem esetében a büntetőeljárás 2013.10.02. napján jogerősen befejeződött, a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az eljárásban az Alkotmánybíróság 21/2016 (XI.30.) számú határozatában megfogalmazott követelmény nem érvényesíthető az ítélet hatályon kívül helyezésével járó igénnyel.

A legfőbb ügyész fenti iratára a 2017.09.26-án kelt beadványomban részletes észrevételeket tettem.

A Kúria a BFV.I.1257/2017/6 számú, 2017.10.17. napján kelt (általam védőként 2017.12.08-án kézhez vett) végzésével – a legfőbb ügyész által előadott érvekkel egyetértve - felülvizsgálati indítványt elutasította azon az alapon, hogy az Alkotmánybíróság határozata a meghozatalát megelőzően hozott bírósági döntések tekintetében visszaható hatályú jogkövetkezményt nem írt elő, miként azt sem, hogy a felmerült alkotmánybírósági kérdéssel érintett bírósági határozatokat felül kell vizsgálni.

Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A 6.B.200/2011/237 számú ítélet ellen ügyfelem és akkori védője határidőn belül fellebbezést jelentett be. E fellebbezést a Győri Ítéltábla a Bf.99/2012/55 számú ítéletével jogerősen elbírált. A Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú másodfokú ítélete ellen előterjesztett másodfellebbezésem, mint törvényben kizártat a Győri Ítéltábla a Bf.99/2012/56 számú végzéssel érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú másodfokú ítélete elleni felülvizsgálati indítványomat a Kúria a BFV.I.1257/2017/6 számú végzésével elutasította azzal a figyelmeztetéssel, hogy e végzéssel szemben fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő megtartása

A Kúria BFV.I.1257/2017/6 számú végzését ügyfelem védőjeként 2017.12.08. napján vettem kézhez, így az Abtv. 30.§ (1) bekezdésében írt 60 napos benyújtási határidő a jelen alkotmányjogi panasz mai napon történő postázására tekintettel megtartásra került.

Indítványozó érintettségének igazolása

Az indítványozó a jelent alkotmányjogi panasszal érintett bírósági eljárásokban vádlotti jogállásban volt érdekelt, így ügyfelem indítványozási joga közvetlen érintettségé folytán fennáll.

Alaptörvényellenes jogszabály alkalmazása

A Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú másodfokú ítélete elleni másodfellebbezésem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának jogszabályi alapját a másodfokú bíróság az álláspontja szerint a Be. 345.§-a alapján alkalmazandó Be. 341.§ (1) bekezdésében jelölte meg, amely szerint: „**A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett fellebbezést az elsőfokú bíróság elutasítja. A törvényben kizárt, vagy az arra nem jogosulttól származó fellebbezést elutasító végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Az ilyen jogorvoslat elbírálását a bíróság mellözi, és erről a jogorvoslat előterjesztőjét értesíti.**” A másodfokú ítélet harmadfokú eljárásban történő felülbírálata tehát azért maradt el, mert az - álláspontom szerint alaptörvényellenes - Be. 369.§ (2) bekezdése alapján eljáró másodfokú bíróság a saját ítélete ellen irányuló másodfellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította úgy, hogy az - álláspontom szerint ugyancsak alaptörvényellenes - Be. 341.§ (1) bekezdése értelmében az elutasítással szemben további jogorvoslatnak helye nem volt, ennél fogva ügyfelem

Alaptörvényben biztosított jogának sérelme azzal következett be, hogy a Győri Ítéltábla a Be. 341.§ (1) bekezdését és a Be. 369.§ (2) bekezdését, mint alaptörvényellenes jogszabályokat alkalmazta a másodfellebbezésem elutasítása és annak indokolása körében.

A Be. 341.§ (1) bekezdésének és a Be. 369.§ (2) bekezdésének alkotmányellenessége (részletes érdemi indokolás)

A Be. 386. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével olyan cselekmény miatt állapította meg a vádlott bűnösségét, amelyről az első fokú bíróság nem rendelkezett. A Be. fenti rendelkezése tehát olyan esetekre teszi lehetővé a másodfokú ítélet elleni fellebbezést, amikor a másodfokú bíróság az ügy érdemére kiható lényeges szabálytalanságot elkövetve az elsőfokú ítéletet a vádlott terhére változtatja meg akként, hogy az elsőfokú ítélet által nem érintett cselekményben is kimondja a vádlott bűnösségét.

Ez olyan eset, amikor a másodfellebbezés lehetősége a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem áll fenn, hiszen a másodfokú bíróság tudatosan nyilván nem hoz olyan jogszabályba ütköző, téves ítéletet, amely az elsőfokú ítéletben nem érintett cselekményben is megállapítja a vádlott bűnösségét. Éppen ezért a - saját ítéletét szükségképpen helyesnek tartó - másodfokú bíróság a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezés lehetőségét (az erre vonatkozó jogorvoslati nyilatkozat megtételét) nem fogja biztosítani az arra a Be. 367/A § (1) bekezdése szerint arra jogosult személyeknek, majd a Be. 369.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az esetlegesen mégis előterjesztett másodfellebbezést el fogja utasítani. Másként fogalmazva, a másodfokú bíróság a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezést valójában érdemben bírálja el (utasítja el) annak kimondásával, hogy a másodfellebbező a másodfellebbezésre nem jogosult. Ez az elutasítás pedig szükségszerű, hiszen amennyiben a másodfokú bíróság a másodfellebbezést nem utasítaná el, úgy azzal elismerné azt, hogy a másodfokú ítélet az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő. Természetesen nem várható el egyetlen bíróságtól sem, hogy saját ítéletét annak érdemét illetően felülbírálja, ezért a felek által beterjesztett jogorvoslatok elbírálására nem az alapul fekvő határozatot hozó bíróság, hanem a területileg illetékes fellebbviteli bíróság jogosult.

Azzal tehát, hogy a másodfellebbezés elutasítására és ebből következően a másodfellebbezés érdemi elbírálására a Be. 369.§ (2) bekezdése szerint maga a másodfokú bíróság jogosult akként, hogy a másodfokú bíróság elutasító határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs, a másodfellebbezőnek az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) bekezdésében** írt tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérül, hiszen ezáltal a másodfellebbezőt a Be. 341.§ (1) bekezdésének és a Be. 369.§ (2) bekezdésének alkalmazásával jogellenesen elzárják attól, hogy ügyét a harmadfokú eljárás keretei között az arra jogosult – a másodfokú bíróságtól eltérő, és annak alá nem rendelt - bírói testület felülbírálja.

A másodfokú ítélet elleni fellebbezésem az ítéltábla az ítélethirdetés napjára keltezett, és általam 2013.10.16. napján kézhez vett Bf.99/2012/56 számú végzésében elutasította. Ez álláspontom szerint ugyancsak sérti az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) bekezdésében** írt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, ugyanis a másodfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezést a Be. 367/A § (4) bekezdése alapján a védő írásban indokolni köteles, amit az ítélethirdetést követő 8 napon belül megtettem, tehát a védő által bejelentett fellebbezés az írásbeli indokolás benyújtásával válik joghatályossá, vagyis az ítélethirdetés napjára keltezett elutasító végzés egy még nem joghatályos fellebbezést bírált el, amivel – az írásbeli indokolás

lehetőségét elvonva, illetve a benyújtott írásbeli indokolást figyelmen kívül hagyva – a vádlott védekezéshez fűződő joga lényegesen sérült.

A fentieket összefoglalva, ügyfelemnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát a **Be. 341.§ (1) bekezdése és a Be. 369.§ (2) bekezdése,** illetve e jogszabályi rendelkezések bíróság általi alkalmazása azért sérti, mert e jogszabályi rendelkezések a másodfellebbezés érdemi elbírálásának jogával azt a bíróságot ruházzák fel, amelyik a másodfellebbezéssel támadott jogerős, és főszabály szerint végrehajtható ítéletet hozta. A fellebbezés eljárásjogi jelentősége az, hogy a fellebbezéssel támadott határozatot - jelen esetben tehát a másodfokú ítéletet – olyan, a támadott határozatot hozó bíróságnak alá nem rendelt bíróság bírálja felül, amelyik az adott határozatot hozó bíróságtól mind szervezetiileg, mind pedig személyi állományában elkülönülten, függetlenül működik. Azzal azonban, hogy a **Be. 341.§ (1) bekezdése és a Be. 369.§ (2) bekezdése** felhatalmazza a másodfokú ítéletet hozó bíróságot a másodfellebbezés elutasítására azon az alapon, hogy az arra nem jogosult személytől érkezett, valójában az ügy érdemi elbírálásának jogkörét telepíti a másodfokú ítéletet hozó bíróságra. Ez nyilvánvalóan ellentétes a fellebbezés jogszabályi, illetve jogpolitikai rendeltetésével, hiszen a fellebbezést érdemét tekintve valójában kiüresíti. Amennyiben a jogszabály által biztosított másodfellebbezés az annak érdemi vizsgálat nélküli elutasítását lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés miatt kiüresedik, és ezért a gyakorlatban nem tölti be a jogalkotó által neki tulajdonított rendeltetését, úgy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt tisztességes eljáráshoz fűződő jog lényeges mértékben és súlyosan sérül, hiszen az érintett személy a jogorvoslathoz fűződő alaptörvényi jogát érdemben nem képes gyakorolni.

A Be. 21.§ (3) bekezdés a) pontjának alaptörvényellenes alkalmazása

A másodfokú ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati indítvány elutasítására azért került sor, mert a Kúria a Be. 21.§ (3) bekezdés a) pontját az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megsértve, azaz alkotmányellenesen alkalmazta úgy, hogy a jogalkalmazás során az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozatát is figyelmen kívül hagyta.

Részletes érdemi indokolás

Amint arra az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozata is kitér, „az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 46. § (3) bekezdésében előírtakra figyelemmel az Alkotmánybíróság kötelessége, hogy a hatáskörei gyakorlása során megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeket a jogszabályok értelmezése és alkalmazása a jogalkalmazóknak feltétlenül szükséges érvényesíteniük. Ebből következően az Alkotmánybíróság feladatához tartozik, hogy az alkotmányjogi panaszok alapján meghatározza az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan bírói eljáráshoz való jogból fakadó, az alkotmányos büntetőeljáráshoz tartozó egyes követelményeket. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a büntetőeljárás vádelőkészítési szakaszában az előzetes letartóztatás időtartamának meghosszabbításáról döntő bírónak a büntetőügy érdemi elbírálásából történő kizárása a pártatlanság alkotmányos elvének oltalma alatt álló büntetőeljárás garancia. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény a Be. 215. § (3) bekezdése alapján eljáró törvényszéki bírónak az ítélkezésből történő kizárása.”

A fentiekből tehát az következik, hogy az Alkotmánybíróság, mint az igazságszolgáltatás legmagasabb fóruma megállapította azt, hogy az alkotmányos követelményeknek megfelelően a

Be. 21. § (3) bekezdése miként értelmezendő és alkalmazandó. Mivel a Be. 21. § (3) bekezdése a Be. hatályba lépésétől, azaz 2004. 07. 01-től változatlan szöveggel hatályos, az Alkotmánybíróság által megállapított alkotmányos követelmény időbeliségét tekintve értelemszerűen e jogszabályi rendelkezés hatályba lépéséhez igazodik.

Ezt erősíti meg az is, hogy az Alkotmánybíróság nem írt elő a jogalkotó számára a Be. 21. § (3) bekezdésre vonatkozóan törvénymódosítási kötelezettséget, hiszen az Alkotmánybíróság elégségesnek találta azt, hogy mindennemű törvénymódosítási előírás nélkül a Be. 21. § (3) bekezdés 2004. 07. 01-től hatályos szövegét értelmezze az alkotmányossági követelmények fényében.

A legfőbb ügyész okfejtése csak abban az esetben volna elfogadható, ha az Alkotmánybíróság [REDACTED] alkotmánybíró különvéleményével egyező tartalommal hozta volna meg a szóban forgó határozatát, hiszen [REDACTED] alkotmánybíró azt az álláspontot foglalta el, hogy a Be. 21. § (3) bekezdésének 2004.07.01-től hatályos szövege az Alkotmánybíróság többségi határozatával neki tulajdonított értelmezésre nem ad alapot, ezért [REDACTED] alkotmánybíró szerint az Alkotmánybíróság által megfogalmazott, [REDACTED] által is osztott alkotmányos követelmény csak törvényhozói (jogalkotói) aktussal érvényesíthető. Kiemelendő, hogy [REDACTED] alkotmánybíró különvéleményéből sem következik az, hogy az általa szükségesnek tartott törvénymódosítás ne visszaható, hanem jövőbeni hatályú legyen.

[REDACTED] alkotmánybíró a Be. 21. § (3) bekezdésében általa észlelt alkotmányellenességet ugyanis jogalkotói mulasztásra vezeti vissza, ebből pedig ésszerűen levezethető az, hogy [REDACTED] alkotmánybíró álláspontja szerint jogalkotói mulasztást annak bekövetkezésére visszaható hatállyal, vagyis 2004. 07. 01-től (a Be. 21. § (3) bekezdésének hatályba lépésétől) kezdődően kell orvosolni. Mivel azonban [REDACTED] alkotmánybíró különvéleménye kisebbségben maradt (ehhez csak [REDACTED] alkotmánybíró csatlakozott), e kisebbségi vélemény sem az igazságszolgáltatást, sem a jogalkotót nem köti, hanem pusztán arra lehet alkalmas, hogy ennek alapján esetlegesen jogtudományi értekezések készüljenek.

Mivel az Alkotmánybíróság határozata Magyarország összes személyére és hatóságára (ideértve a törvénykezési és törvényhozó testületeket is) kivétel nélkül kötelező, és azt (törvénykezési vagy jogalkotói aktussal) sem megkérdőjelezni, sem lerontani nem lehet, a Be. 21. § (3) bekezdését módosító 2017. évi XXIX. törvény 606/B § (1) bekezdés b) pontjának nem lehet olyan értelmezést adni, ami az Alkotmánybíróság által a 2004.07.01-től hatályos Be. 21. § (3) bekezdésére vonatkozóan megfogalmazott alkotmányossági követelmény érvényesítését bármilyen (így különösen önkényes, illetve tetszőleges) időkorláthoz kötné, különös tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a jogalkotó irányába e körben törvénymódosítási kötelezettséget nem írt elő.

A legfőbb ügyész által felvetett időbeli korlátot kizárja ezen túlmenően az, hogy az adott alkotmánybírósági határozat alapjául szolgáló alkotmányjogi panasz benyújtása korábbi, mint a Be-t módosító törvényben meghatározott 2016.11.30-i időpont, továbbá az, hogy az Alkotmánybíróság által felhívott alkotmányos alapelvek a Be. 2004.07.01. hatályba lépése óta nem változtak.

Az eljárási jogok elsőgenerációs alapjogként a közhatalom olyan korlátját képezik, amely az igazságszolgáltatás működését határozzák meg és e jogok többsége abszolút jellegű, melyek esetében a jog korlátozása fogalmilag kizárt, míg más eljárási jogoknál van lehetőség

korlátozásra, ugyanakkor maga az eljárás vagy tisztességes vagy nem, átmenet nem képzelhető el. Az eljárási jogok tartalma különböző lehet a büntető-, polgári és közigazgatási eljárások esetében, azok eltérő jellege és célja alapján, ugyanakkor összességében megállapítható, hogy egy eljárás tisztességesége több annak szabályszerűségénél, vagyis akár minden eljárási szabály betartása mellett is lehet egy eljárás tisztességtelen.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról, vagy valamely perben a jogairól és kötelezettségeiről törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül döntsön. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban résztvevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]}. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]}. Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

A pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. Ennek megfelelően a büntetőügyekben a Be. 21–22. §-ai tartalmazzák azokat az okokat, amelyek megállapítása esetén a bíró nem járhat el, vagy a további eljárásban nem vehet részt. E rendelkezések közé tartozik az az abszolút (objektív) kizárási ok is, mely szerint a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el [Be. 21. § (3) bekezdés *a*) pont]. Az abszolút kizárási okok lényege, hogy azok bármelyikének fennállása kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy vizsgálnák, ténylegesen elfoglalt-e a bíró. A relatív kizárási okok esetében viszont vizsgálandó a bíró esetleges elfoglaltsága.

A 34/2013. (XI. 22.) AB határozat rendelkező részében az Alkotmánybíróság a Be. 21. § (3) bekezdés *a*) pontja alkalmazását érintően már állapított meg alkotmányos követelményt. Ennek értelmében: az Alkotmánybíróság „határozatának kihirdetését követően indult büntetőeljárásokban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 207. § (6) bekezdése szerint eljáró bíró ugyanezen törvény 21. § (3) bekezdés *a*) pontjának megfelelően a bíróság további eljárásából ki van zárva.” Az alkotmányos követelmény szerinti kizárási szabály abban az esetben irányadó, ha az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítására irányuló eljárásban a törvényszék egyesbírája vesz részt.

Az Alkotmánybíróság a konkrét döntésben megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert pártatlanság követelménye azt kívánja meg, hogy az előzetes letartóztatás meghosszabbításának kérdésében a hatályos jogszabályok szerinti döntést hozó bíró az érdemi ítélezésben már ne vehessen részt {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [42]}. A

döntésben az Alkotmánybíróság figyelemmel volt a Kúria 1/2013. számú büntető elvi határozatában foglaltakra is. Eszerint a törvényszék egyesbírája az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítása tárgyában nem nyomozási bíróként dönt, nem a nyomozási bíró feladatát látja el, míg a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kizárási ok csak a nyomozási bíróra vonatkozik, a nyomozási bíró jogkörében eljáró bíróra nem. A 34/2013. (XI. 22.) AB határozatban az Alkotmánybíróság e jogértelmezést is mérlegelve ugyanakkor – figyelemmel arra is, hogy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható terhelt személyi szabadságának a vádemelést megelőző bírói elvonása a büntetőeljárás nyomozási szakaszában alkalmazható legsúlyosabb kényszerintézkedés – arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy mivel a bírónak abban a kérdésben is állást kell foglalnia, hogy a terhelt megalapozottan gyanúsítható-e bűncselekmény elkövetésével, így a bizonyítékokról előzetesen állást foglal, továbbá olyan bizonyítékokat is megismerhet, amit később nem használnak fel az eljárásban, így a pártatlanságát kétely övezheti.

Különösen igaz ez azokban az eljárásokban, ahol az ártatlanság vélelmének kétséget kizáró megdöntése, illetve a későbbiekben helyrehozhatatlan jogkövetkezmények alkalmazása a kérdés (Indokolás [53]–[54]).

[42] Jelen ügyben a nyomozási bíró előzetes letartóztatásról szóló döntését felülvizsgáló másodfokú tanács elnöke volt a Kúria ítélező tanácsának egyik tagja. A Be. biztosítja a nyomozási bíró legtöbb döntésével – így az előzetes letartóztatás elrendelésével, annak meghosszabbításával – szemben jogorvoslat (fellebbezés) előterjesztésének lehetőségét. A fellebbezést a megyei bíróság (a jelenleg hatályos szabályok szerint a törvényszék) másodfokú tanácsa tanácsülésen bírálja el. A felülbírálat kiterjed a fellebbezéssel megtámadott döntésre és az azt megelőző eljárásra is. Ennek során a másodfokon eljáró bíróság vizsgálja, hogy az elsőfokú döntés kiterjedt-e az előzetes letartóztatás meghosszabbítása (általános és különös) törvényi feltételeinek vizsgálatára, így arra is, hogy a megalapozott gyanú változatlanul fennállt-e (általános feltétel), illetve helyesen állapította-e meg az elsőfokú bíróság valamely különös feltétel (pl. jelen esetben a jelenlét biztosítása, szökés, elrejtőzés veszélye, tanúk befolyásolása, az általa előkészített bűncselekmény véghezvitelének, vagy újabb bűncselekmény elkövetésének veszélye) fennállását. Megállapítható tehát, hogy a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatban megállapított, fent idézett kifogások fennállnak az előzetes letartóztatás meghosszabbítása tárgyában lefolytatott másodfokú eljárás során is.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlanság követelménye tehát megkívánja, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bírói feladatokat látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt jár a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképpen előzetes értékelése. E körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbításáról döntő egyesbíró, vagy az előzetes letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladatai között. Ebből fakadóan pedig a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának szűkítő értelmezése sem lehet alkotmányosan megalapozott.

Az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI. 22.) AB határozathoz hasonlóan (Indokolás [55]) megerősíti a 8/2013. (III. 1.) AB határozatában rögzítetteket, amelynek értelmében az alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásokban kiemelt feladatának tekinti, hogy a jogszabályoknak olyan értelmezését fogadja el, amely összhangban áll az Alaptörvényben biztosított jogok érvényesülésével (Indokolás [54]). Ennek során az Abtv. 46. § (3) bekezdésében

előírtakra figyelemmel az Alkotmánybíróság kötelessége, hogy a hatáskörei gyakorlása során megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeket a jogszabályok értelmezése és alkalmazása során a jogalkalmazóknak feltétlenül szükséges érvényesíteniük. Ebből következően az Alkotmánybíróság feladatához tartozik, hogy az alkotmányjogi panaszok alapján meghatározza az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan bírói eljáráshoz való jogból fakadó, az alkotmányos büntetőeljáráshoz tartozó egyes követelményeket. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a büntetőeljárás vádelőkészítési szakaszában az előzetes letartóztatás időtartamának meghosszabbításáról döntő bírónak a büntetőügy érdemi elbírálásából történő kizárása a pártatlanság alkotmányos elvének oltalma alatt álló büntetőeljárási garancia. Az Alkotmánybíróság ezért arra következtetésre jutott, hogy a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény a Be. 215. § (3) bekezdése szerint eljáró törvényszéki bírónak az ítélezésből történő kizárása.

Egyéb nyilatkozatok

Nyilatkozom, hogy az indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nyilatkozom, hogy az indítványozó nem járul hozzá személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához.

Kelt: Budapest, 2018. május 2.

Tisztelettel

[redacted] vádlott védőjeként

Dr. Palotás Csongor Ügyvédi Iroda

[redacted]

Dr. Palotás Csongor Ügyvédi Iroda

Dr. Palotás Csongor ügyvéd, gazdasági büntetőjogi szakjogász

Mellékletek (eredeti beadványhoz csatolva):

- 1) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya
- 2) Szombathelyi Törvényszék 6.B.200/2011/237 számú ítélete (elsőfok)
- 3) Győri Ítéltábla Bf.99/2012/55 számú ítélete (másodfok)
- 4) KÚRIA Bfv.I.1257/2017/6 számú felülvizsgálati végzése
- 5) Győri Ítéltábla Bf.99/2012/56 számú végzése
- 6) A legfőbb ügyész Kúriához címzett beadványa
- 7) Másodfellebbezés részletes indokolása
- 8) Felülvizsgálati indítvány
- 9) Észrevételek a legfőbb ügyész Kúriához címzett beadványára
- 10) Vádirat
- 11) Győri Fellebbviteli Főügyészség indítványa

